

Juryrapport Thea Beckman-prijs 2023

Bij de toekenning van de Thea Beckmanprijs wordt onderscheid gemaakt tussen twee leeftijdsdoelgroepen, die om en om bekroond worden. Voor de Thea Beckmanprijs 2023 selecteerde de jury oorspronkelijk Nederlandstalige historische jeugdboeken voor lezers van 12 jaar en ouder. Daarbij is gekeken naar titels die sinds medio 2021, de laatste keer dat de prijs voor deze doelgroep uitgereikt is, zijn verschenen.

De jury heeft veel boeken met plezier gelezen. We constateren dat de onderwerpskeuze in de afgelopen jaren breder is geworden. Waar de nadruk voorheen lag op twintigste eeuw en daarin vooral de Tweede Wereldoorlog, komen inmiddels alle tijdvakken voorbij. Ook hebben zich nieuwe schrijvers bij de vertrouwde garde gevoegd. Die vernieuwing in breedte en diepte juicht de jury toe, dat is goed voor het draagvlak van het historische jeugdboek.

Onder de criteria die de jury heeft toegepast, is een gelijkwaardige rol weggelegd voor literaire kwaliteit en historische zeggingskracht. De vijf boeken die uiteindelijk door ons zijn genomineerd, bieden stuk voor stuk mooie en meeslepende verhalen, goed verteld en aantrekkelijk voor de doelgroep.

De vijf genomineerde boeken zijn:

Els Beerten, *De rest van ons leven* (Querido)

Als kleine jongen verhuist Fredo Santoro met zijn vader van Italië naar Engeland. Hij groeit op in een hechte Italiaanse gemeenschap van kappers en ijsverkopers. Dan breekt de Tweede Wereldoorlog uit en Mussolini kiest de kant van de Nazi's. De Engelse regering geeft opdracht alle Italiaanse mannen op te pakken te deporteren. Fredo verstopt zich en weet aan de razzia's te ontsnappen, maar waar is zijn vader? En waar is zijn thuis?

Els Beerten schreef een meeslepend boek over de coming of age van Fredo en Vittorio, Italiaanse jongens van twee opeenvolgende generaties. De jury heeft bewondering voor het liefdevolle beeld dat ze in haar epos-achtige boek schetst van de ingrijpende gevolgen van oorlog, ontworteling en terugverhuizen naar een vaderland dat je niet meer herkent.

De animatie bij *De rest van ons leven* is gemaakt door Kjettill Gerritsen.

Lida Dijkstra, *Schaduw van Toet* (Luitingh-Sijthoff)

In het oude Egypte groeit prinses Anchesenamón – roepnaam Anamy – op aan het hof van haar vader, farao Achnaton. Ze heeft al vijf zusjes als er een halfbroertje geboren wordt: Toetanchamon, een kwetsbaar mannetje met een klompvoet, maar wel in de wieg gelegd als toekomstig farao van Egypte. Anamy is dol op hem en wijkt – net als de schaduw – niet van zijn zijde. Tot het noodlot toeslaat en haar eigen leven op het spel komt te staan.

Lida Dijkstra schreef een prachtig boek waarin farao Toetanchamon, een van de bekendste onbekenden ter wereld, vakkundig en trefzeker in de historische context wordt gezet. De statige wereld van het oude Egypte komt zo heel dichtbij. De terloopse schrijfstijl, schitterende uitvoering en de illustraties van Djenné Fila dragen eraan bij dat dit boek een feest is om (voor) te lezen.

De animatie bij *Schaduw van Toet* is gemaakt door Loes van der Laken.

Jean-Claude van Rijckeghem, *Onheilsdochter* (Querido)

Yrsa, dochter van een Viking stuurman en een Friese slavin, leeft in het Denemarken van eind 9e eeuw. Vanwege haar klompvoet heeft ze het niet gemakkelijk in haar gemeenschap. Op een dag komen de mannen van haar dorp thuis met een gijelaar van overzee: kloosterzuster Job uit Gent. Yrsa krijgt opdracht op haar te passen. Hoewel de verschillen tussen beide meisjes de boventoon voeren, ontstaat er toch een vriendschap tussen die twee: de start van een ongelofelijk avontuur.

De jury is onder de indruk van de manier waarop Jean-Claude van Rijckeghem in dit boek inzichtelijk maakt hoe de Germaanse Vikingwereld zich verhoudt tot het middeleeuwse christendom. Een groot en serieus onderwerp verpakt in heerlijk speelse avonturenroman.

De animatie bij *Onheilsdochter* is gemaakt door Nick Evers.

Astrid Sy, *Noem geen namen* (Luitingh-Sijthoff)

Kinderverzorgster Rosie woont bij haar ouders in Amsterdam-Oost. Als de Tweede Wereldoorlog uitbreekt en de Jodenvervolgning begint, raakt ze samen met andere jonge vrouwen betrokken bij het smokkelen van kinderen van opgepakte Joden vanuit de Hollandse Schouwburg via de Crèche naar een onderduikadres. Ze zetten hun eigen leven op het spel om het leven van vele anderen te redden.

Astrid Sy schreef een indrukwekkende jeugdroman op basis van haar interviews met drie inmiddels negentigers. De jury looft de manier waarop de auteur hun aangrijpende verhalen op een bijna journalistieke, niet sentimentele manier omgewerkt heeft tot dit belangrijke boek.

De animatie *Noem geen namen* is gemaakt door Jarmo Willering en Annabel Bakkum.

Anna Woltz, *De Tunnel* (Querido)

Zodra het luchtalarm afgaat – en dat is vaak in september 1940 –, vlucht Londen de metrotunnels in. Het leven van de 14-jarige Ella en haar broertje Robbie speelt zich grotendeels ondergronds af, want buiten vallen de bommen. Ze ontmoet er de onverschillige vrijbuiters Jay en de vrijgevochten rijkeluisdochter Quinn en haar excentrieke broer Sebastian. Zo ontstaat er in de tunnel een bijzondere vriendschap.

Anna Woltz schreef een indrukwekkend coming of age-verhaal tegen het achterdoek van de Battle of Britain. De jury is vol lof over dit spannende en met vaart geschreven boek, waarin op een terloopse manier standsverschillen, homoseksualiteit en leven met polio verwerkt zijn.

De animatie bij *De Tunnel* is gemaakt door Wanisha Balak.

[Bekendmaking winnaar van de Jonge Beckman]

Voordat zij bekendmaakt wie de Thea Beckmanprijs 2023 wint, spreekt de jury haar dank uit aan de studenten van de Willem de Kooningacademie die bij de genomineerde titels een animatie hebben gemaakt.

Eveneens een hartelijk woord van dank aan de jury van de Jonge Beckman die onder de bezielende leiding van Emmy Stevens de genomineerde titels hebben gelezen, en – geheel onafhankelijk van onze jury – tot een eigen oordeel zijn gekomen.

Tot slot spreken we onze dank uit aan het Archeon, dat ook dit jaar weer op uitstekende wijze voor in- en aankleding van de prijsuitreiking zorg heeft gedragen.

En dan nu het moment der waarheid. De winnaar is een even geestige als historisch accurate jeugdroman waarin een groot verhaal lichtvoetig wordt aangesneden en waarin humor en ernst voortdurend stuivertje wisselen. De jury heeft besloten de Thea Beckmanprijs 2023 toe te kennen aan *Schaduw van Toet* van Lida Dijkstra.

De jury,

Inge Mooiman (kinderboekwinkel Silvester, Leiden)

Liselotte Dessauvagie (zelfstandig leesbevorderaar)

Rutger van Driel (docent Nederlands Marnix-academie)

Hubert Slings (stichting entoen.nu, voorzitter)

Monique Veldman (Archeon)

Moniek Warmer (SLO)